

GABRIELA
ADAMEȘTEANU

Drumul egal
al fiecărei zile

roman

Ediție definitivă

POLIROM
2021

© Gabriela Adameșteanu

© 2008, 2015, 2021 by Editura POLIROM, pentru ediția în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: din arhiva autoarei

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,

sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

ADAMEȘTEANU, GABRIELA

Drumul egal al fiecărei zile / Gabriela Adameșteanu. –
Ed. definitivă. – Iași: Polirom, 2021

ISBN: 978-973-46-8548-6

821.135.1

Printed in ROMANIA

— Da, striga unchiul, intră... da... intră...

Era primul care auzise bătaia în uşă. Bănuiam acum toţi cine poate fi, cine intrase până lângă prag şi-acum amâna, gata să se întoarcă, şi doar mai lovea, din afară, în lemn, cu degetele noduroase şi temătoare.

— Ți-am strigat să intri, spunea mama, apăsându-și între palme obrajii înfierbântați şi rezemându-se de colțul uşii deschise.

— Săru-mâna, zicea.

Şi tăcea. Pe faţă, nasul cărnos, de bărbat, şi fire albe, prea lungi, sârmoase şi încovoiate, ieşind din sprâncenele care alunecau spre orbite.

— Treceam p-aci şi văzui din stradă că ie luminează... şoptea, răguşit, şi-şi vâră mâinile țepene-vineții sub cojoc, abia acum, la căldură. Şi-am zis c-oți fi acasă... Bătui şi-n uşa d-afară cât bătui, da' pesemne că nu s-aude...

— Nu, nu s-aude, parcă nu ştii?! răspundea mama, grăbită, şi întindea mâna după un jersey şi şi-l pune pe umeri. Hai, zicea, hai cu mine la bucătărie, că tot trebuie să pregătesc ceva pe mâine...

Ea se-aşeza pe scaunul meu de lângă perete şi sta acolo, împăturindu-şi mereu fusta, pătată spre poale. Mirosea a urină veche şi-a țuică şi cu degetele tăbăcite, cu unghii lemnos striate, în care negrul intrase adânc în carne, îşi împingea părul cărunt sub basmaua legată strâns sub bărbie.

— Scoate şi tu ceva de pe tine, c-o să-ți fie frig când ieși afară...

Roțile albastre ale aragazului involburau nevăzut aerul camerei, doar pereții mai

rămâneau reci când atingeai cu mâna varul grunțuros, ici-colo cu fire din bidinea încrustate. Ea-și scotea cojocul sleios și șovăia, minute întregi, unde să-l pună. Rămânea cu el pe genunchi și tușea, prinzându-și între două degete linia ștearsă a gurii, căzută-năuntru.

— Bei o țuică? întreba mama.

Deschidea dulăpiorul și-i turna în ceașca mică de lut din care n-aveam voie să bem și noi. „Las-o p-asta“, zicea mama, „asta-i a Niculinei“.

— Sau ai mai băut?...

Avea acum aceeași voce cu care mă primea pe mine când veneam târziu, de pe Strada Mare. Niculina nu răspundea nimic și-i susținea privirea, cu ochii ascultători și șovăielnici.

— Stai atunci să-ți dau să mănânci ceva înainte.

Mama îi așeza alături, pe-o farfurie, un colț de pâine și brânză.

— Și ieri ce-ai făcut?

— Păi, fusei să fac corat la directoare, spunea, mestecând mai departe. Îmi zisese să vin de cu ziuă și să termen până-n prânz, când ajunge don' colonel acasă...

— Ți-a dat banii de data trecută?

— P-ăia din urmă mi-a dat, da' cu ăștia d-acu' cică s-aștept...

— Da' tu te duci cum te cheamă, întotdeauna, și ei sunt putrezi de bani. N-ai văzut c-o doboară luxul? zicea mama.

— Așa-i și câte și mai câte are în casă... Da' ce să fac, doamnă, ofta ea.

Și-și trăgea palma aspră, cu negrul intrat adânc în liniile vieții, peste obrazul înroșit de căldură.

— Ce să fac și io, că și-așa tot zice că să ia la servicii p-alta tânără.

— Cine zice, eu n-am auzit, spunea mama.

— Cic-a zis la ședință unii...

Bătrâna rupea un colț de pâine și-l împingea, cu toate degetele strânse pe el, în gură.

— Oamenii e răi, doamnă.

Dădea ȕica pe gât și-și ștergea, cu marginea desfăcută a jerseului, maro-murdară, gura.

— Bogdaproste, spunea și-și freca mâinile dezmoțite. E cald acilea la dumneavoastră...

Ce puteau vorbi ore-ntregi, ea ghemuită pe scaunul meu, cu albul bătrân și congestionat al ochilor lucind după a doua ceașcă de ȕică, și doar când amorțea prea rău îndrăznind să-și miște picioarele în ciorapii de lână cenușie și aspră, și mama, ȕăcănind, pe tocătorul de lemn, cu repeziciune mecanică și cu ochii la ea, morcovi și castraveți și cartofi pentru salată?! Îmi luam și eu un scaun lângă ele și din când în când căscam nevăzut, îmi umflam nările și-mi strângeam maxilarele, oprindu-mi sub pleoape lacrimile automate.

— Se-ntoarce el, domnu' Victor, zicea încet. Dacă e viu, se-ntoarce... Mă uit și la vecina asta a mea, de i-a fost bărbatu' prizonier în Rusiia, ce l-a mai așteptat... Da' rău ie când vezi tu că-i mort și pui ȕărână pe iel și știi că nu mai are ce să se mai întoarcă... și n-ai la cine să aștepți milă pe lumea asta...

— Și de fiică-ta ce mai știi? întreba mama, furișându-și temătoare privirea spre mine.

— Că'n' veni acu-n toamnă cu băieții la gazde, trecu și pă la mine și mi-adusă vreo câteva damigene și nește mere, că s-a făcut

anu' ăsta dăstul. Și-a făcut și țuică, știți că are cazanul ăla dosit...

— Mai bine ți-aducea altele... mama își regăsise vocea aspră. Ce dracu', și tu, Niculino, de nu te lași de băut, că-ncolo ești femeie harnică și muncitoare, da' de-asta mai și vorbește lumea de tine, ce să te mai plângi...

— Ei, cât oi mai putea s-o duc și să muncesc, oi munci, cât nu... răspundea ea, ca și când n-ar fi auzit-o bine pe mama. Cât nu, o avea grijă Al dă Sus să m-adune dă pă drumuri odată, că mi-a zis și-acu' fie-mea, hai, mamă, acasă, da' un' să mă duc, doamnă, zicea și, de repede ce vorbea, cuvintele-i ieșeau cu stropi de scuipat prin gura știrbă. Să-i văz că să ceartă ca dracii și iar începe afurisitu' de ginere-miu, îi dai lu' mă-ta, și-mi ține samă și la ce bag în gură. Că mă și mir, doamnă, câte poate să-ndure omu', să nu-ți dea Al dă Sus câte poți să duci în spinare... Ei, oi pleca și io, zicea, punându-și cojocul și înnodându-și basmaua strâns, de mă miram cum mai respiră.

*

— Parcă strigă cineva, spunea mama, o fi vecina... du-te tu, Letiția, și vezi, i-am împrumutat mașina de nuci și zicea c-o aduce în seara asta...

— Nu mi-a ieșit prăjitura ca dumneaei, spunea vecina și se prindea cu mâna de gard ca să se ridice mai sus. Da' mă-nvăț eu după ce-oi face de mai multe ori...

Zâmbea și-n lumina care ajungea până aici, de la becul de pe verandă, dinții, rămuiți în aur, sclipeau într-o parte. Dădeam să plec.

— Ce-a fost ieri, s-au certat iar? mă întreba și cu capul arăta spre camera proprietarului.

— Da, îi răspundeam.

Dar îmi prindea, cu o mână grăbită și mânjită de făină uscată, umărul.

— E omu' dracului, să știți, e omu' dracului... și pe noi ne-a reclamat la responsabilu' și soțu' nici nu mai vrea să-l vadă... Și doamna, săraca, trebuie să-i fie greu, cum e dumneaei și așa nervoasă... Că-nțelegi, și dumneavoastră, nu mai sunteți copil, să stai așa, femeie în toată firea, fără bărbat... Că, orice-ai fi, și cu stea în frunte, până la urmă tot aia e, mă-nțelegeți... Și-n plus să n-ai nici cine să te apere când se ivește cazul, că dom' profesor a mai îmbătrânit și dânsul și, cum e și domol din fire...

— Da, bună seara, spuneam, regăsind dintr-odată vocea asprită a mamei.

Și, plecând, îmi încleștam palmele alune-coase pe mânerul mașinii de tocat nucile.

*

— Ei, acu-i acu' ce-o să vedeți... a spus Biță în prima sâmbătă când a apărut pe neașteptate.

Și-a pus în cuier balonzaidul cu mesadă și a deschis servieta.

— Veuve Clicquot, a strigat, triumfător.

Și am rămas toți cu ochii pe sticla prelungă. Eticheta lucea stins și sârmele de pe dop se incolăceau ca niște odgoane.

— O bem în seara asta, a zis, ridicând-o de gât și răsucind-o ca s-o vedem mai bine. Dar mai întâi să vă spun... și parcă doar atunci a observat. Dar Margareta unde-i?

— O să pice acum și ea... a răspuns, nea-
tent, unchiul Ion.

Și pe urmă s-a apropiat și el de sticlă și
a luat-o în mâini, privind-o, cu un zâmbet
intimidat și neîncrezător.

— Dar de unde scoți tu, mă, lucruri d-astea?

— Am și eu oamenii mei care mă iubesc...
a râs. Când a plecat ultima oară în Franța,
directoarea adjunctă m-a întrebat: ce vrei să-ți
aduc, mi-a zis, după ce te-ai omorât atâta cu
fiu-meu? Pramatia a reușit până la urmă să
intre la Comerț Exterior... Nu vreau nimic,
i-am spus, nu vreau decât o Veuve Clicquot,
s-o beau împreună cu frate-meu, ca-n vre-
muri bune...

— Haide, dragă, pe unde umbli atâta? a
strigat unchiul Ion spre mama, care se oprise
în ușă. Abia te-așteptam, Biță are o sticlă și
eu vreau să vă spun o bombă...

— Biță cu o sticlă... m-aș mira... a mor-
măit mama, descheindu-se la haină.

— Vezi ce puțin mă cunoști?

Obrazul rotund al lui Biță s-a strâns de
nemulțumire.

— Uită-te, fiindcă niciodată nu crezi decât
ce vezi cu ochii tăi...

— Ei, hai să vă spun... a strigat unchiul,
dar nici unul nu păream să așteptăm ceva
de la el și atunci, iritat de nepăsarea din jur,
s-a ridicat, greoi și solemn. Măine se-nsoară
Emil, a zis.

— Cum?... Asta chiar e... Cu cine? a între-
bat mama.

Prea vesel și prea vioi. Privirea i-a curs cu
încetineală peste mobile, lungind drumul de
la sticlă până la unchiul Ion, ca și când întâr-
zia să înțeleagă ceva sau încerca să ascundă.